Euroopan parlamentti
2024-2029

Ulkoasiainvaliokunta

2025/2167(INI)

12.1.2026

MIETINTÖLUONNOS

Euroopan parlamentin suositus neuvostolle, komissiolle ja komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksen 81. istunnosta (2025/2167(INI))

Ulkoasiainvaliokunta

Esittelijä: Andrey Kovatchev

PR_INI_RecommCFSP

SISÄLTÖ

Sivu

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN SUOSITUKSEKSI 3

PERUSTELUT 8

LIITE: ILMOITUS SAADUISTA TIEDOISTA 9

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN SUOSITUKSEKSI

neuvostolle, komissiolle ja komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksen 81. istunnosta
(2025/2167(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan,

– ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) ja erityisesti sen 21, 34 ja 36 artiklan,

– ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) ja erityisesti sen 208, 214 ja 220 artiklan,

– ottaa huomioon YK:n yleiskokouksen 80. istunnon,

– ottaa huomioon 18. heinäkuuta 2025 annetun YK:n yleiskokouksen päätöslauselman 79/318 UN80-aloitteesta,

– ottaa huomioon 24. helmikuuta 2025 annetun YK:n yleiskokouksen päätöslauselman ES-11/7 kattavan, oikeudenmukaisen ja kestävän rauhan edistämisestä Ukrainassa,

– ottaa huomioon 17. joulukuuta 2024 annetun YK:n yleiskokouksen päätöslauselman 79/174 uskonnon- ja vakaumuksenvapaudesta,

– ottaa huomioon 22. syyskuuta 2024 annetun YK:n yleiskokouksen päätöslauselman 79/1 tulevaisuussopimuksesta,

– ottaa huomioon 10. toukokuuta 2011 annetun YK:n yleiskokouksen päätöslauselman 65/276 Euroopan unionin osallistumisesta Yhdistyneiden kansakuntien työhön,

– ottaa huomioon 18. syyskuuta 2025 annetun YK:n pääsihteerin kertomuksen YK-järjestelmän uudistuksista ”Shifting Paradigms: United to Deliver”,

– ottaa huomioon 4. syyskuuta 2025 annetun YK:n pääsihteerin kertomuksen ohjelmien talousarvioehdotuksen tarkistetuista arvioista vuodelle 2026 sekä rahoitustukitilistä rauhanturvaoperaatioille kaudella 2025-2026,

– ottaa huomioon 31. heinäkuuta 2025 annetun YK:n pääsihteerin kertomuksen toimeksiantojen täytäntöönpanon tarkastelusta ”Report of the mandate implementation review”,

– ottaa huomioon 9. kesäkuuta 2021 neuvostolle antamansa suosituksen Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksen 75. ja 76. istunnoista[1],

– ottaa huomioon 20. lokakuuta 2025 annetut neuvoston päätelmät rauhaa ja turvallisuutta koskevan EU:n ja YK:n strategisen kumppanuuden päivittämisestä: yhteiset painopisteet 2025–2028,

– ottaa huomioon 23. kesäkuuta 2025 annetut neuvoston päätelmät EU:n prioriteeteista Yhdistyneiden kansakuntien 80. yleiskokouksessa, syyskuu 2025 – syyskuu 2026,

– ottaa huomioon 27. tammikuuta 2025 annetut neuvoston päätelmät EU:n prioriteeteista YK:n ihmisoikeusfoorumeilla vuonna 2025,

– ottaa huomioon 20. maaliskuuta 2025 annetut Eurooppa-neuvoston päätelmät,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 121 artiklan,

– ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (A10-0000/2025),

A. ottaa huomioon, että nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa on ratkaisevan tärkeää ylläpitää ja vahvistaa sääntöpohjaista kansainvälistä järjestystä ja varmistaa hallitustenvälisten järjestöjen tehokas toiminta;

B. ottaa huomioon, että monenvälistä järjestelmää uhkaavat enenevästi muun muassa Venäjän hyökkäykset maailmanrauhaa ja turvallisuuden rakenteita, kuten YK:n turvallisuusneuvostoa, vastaan, Kiinan kasvava vaikutusvalta, muutokset USA:n osallistumisessa kansainvälisten järjestöjen toimintaan sekä kriittisten alojen, kuten humanitaarisen avun, koulutuksen, terveydenhuollon ja rauhanrakentamisen, rahoituksen leikkaukset;

1. suosittaa neuvostolle, komissiolle ja komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, että

Monenvälisyyden turvaaminen ja vahvistaminen

a) jatketaan tehokkaan monenvälisyyden tukemista erityisesti YK:n kautta, tuetaan ja puolustetaan kansainvälistä oikeutta sekä ylläpidetään YK:n peruskirjan sääntöjä ja periaatteita, joita ovat muun muassa suvereniteetti, alueellinen koskemattomuus, poliittinen riippumattomuus, itsemääräämisoikeus sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojeleminen,

b) tuetaan vankkumatta ihmisoikeuksien, demokratian, ihmisarvon, tasa-arvon ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamista, suojelua ja toteutumista, kuten todetaan neuvoston vuoden 2025 päätelmissä EU:n prioriteeteista YK:n ihmisoikeusfoorumeilla,

[1] EUVL C 67, 8.2.2022, s. 150.

c) vahvistetaan monenvälisten järjestöjen keskeistä roolia konfliktinratkaisun ja globaalihallinnan kannalta olennaisina foorumeina,

YK:n järjestelmän uudistaminen

d) tuetaan YK-järjestelmän kunnianhimoista uudistamista sekä UN80-uudistusohjelmaa, jonka tarkoituksena on varmistaa tehokkaampi, avoimempi ja vaikuttavampi YK, jonka rahoitus on kestävämpi ja toimintakyky parempi, jotta se pystyy vastaamaan nykyisiin ja uusiin maailmanlaajuisiin haasteisiin,

e) panostetaan YK:n turvallisuusneuvoston kattavaan uudistukseen, jonka tavoitteena on tehdä siitä tehokkaampi, osallistavampi, avoimempi, demokraattisempi ja vastuuvelvollisempi, jotta se toimisi paremmin nykyisessä maailmanlaajuisessa tilanteessa ja jotta veto-oikeuden käyttöä voitaisiin rajoittaa huomattavasti silloin, kun se estää YK:n olennaiset toimet, ja myöhemmin lakkauttaa se kokonaan,

f) kannustetaan jäsenvaltioita koordinoimaan toimintaansa YK:n elinten ja virastojen kanssa sekä pyrkimään uudistamaan YK:n erityisraportoijajärjestelmää; hyväksytään menettelyt, joiden avulla puututaan YK:n virastojen tehtäviin mahdollisesti haitallisesti vaikuttavaan esteellisyyteen tai tehottomuuteen takaamalla mahdollisuudet henkilöstön toiminnan riittävään tarkastamiseen ja valvomiseen sekä tarvittaessa henkilöstön irtisanomiseen,

g) jatketaan yhteistyön vahvistamista kumppaneiden, kuten Yhdysvaltojen, kanssa, jotta rakennetaan yhteisymmärrystä ja tehostetaan monenvälistä järjestystä,

h) muistutetaan YK:n turvallisuusneuvoston vastuusta kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpidossa sekä kansainvälisen oikeuden rikkomuksista vastuuseen joutumisen varmistamisessa ja tutkitaan tapoja vahvistaa YK:n yleiskokouksen roolia tällä alalla esimerkiksi käyttämällä EU:n tapaan määräenemmistöpäätöksiä, jolloin YK:n yleiskokouksen päätöslauselmat, joita puoltaa kaksi kolmasosaa jäsenistä, jotka edustavat kahta kolmasosaa väestöstä, olisivat sitovia,

Rauha ja turvallisuus

i) tuomitaan jälleen Venäjän laiton hyökkäyssota Ukrainaa vastaan ja sen hyökkäykset maailmanrauhaa ja turvallisuuden rakenteita, kuten YK:n turvallisuusneuvostoa, vastaan; pyritään täysimittaiseen tulitaukoon siviilien kärsimyksen lievittämiseksi Ukrainassa sekä kattavaan, oikeudenmukaiseen ja kestävään rauhaan, johon kuuluu YK:n peruskirjan ja kansainvälisen oikeuden mukaiset vahvat turvallisuustakuut, sekä varmistetaan, että sotarikolliset asetetaan vastuuseen teoistaan; tuetaan YK:ta löytämään oikeudellisia mekanismeja Venäjän jäädytettyjen varojen käyttämiseksi Ukrainan jälleenrakentamisessa ilman, että EU:n jäsenvaltioille koituu taloudellista rasitetta,

j) ilmaistaan huolta Lähi-Idän yhteenoton leviämisen vaarasta ja Iranin ja sen alueellisten liittolaisten epävakautta lisäävästä roolista; tehostetaan

diplomaattisia ponnisteluja monenvälisillä foorumeilla ja pyritään tiiviimpään yhteistyöhön EU:n Lähi-Idän kumppaneiden kanssa, jotta voidaan tukea jännitteiden lieventämistä, jälleenrakentamista ja tarkoituksenmukaista vuoropuhelua; kehotetaan kaikkia toimijoita täyttämään kansainvälisen oikeuden mukaiset velvoitteensa, minkä tarkoituksena on päästä kahden valtion malliin perustuvaan oikeudenmukaiseen, kattavaan ja kestävään rauhaan,

k) osallistutaan diplomaattisiin toimiin, joilla pyritään estämään tilanteen kärjistyminen entisestään Taiwaninsalmen ja Etelä-Kiinan meren alueella, ja vastustetaan kaikkia yksipuolisia muutoksia vallitsevaan tilanteeseen; työskennellään samanmielisten kumppanien kanssa, jotta voidaan vahvistaa alueen vakautta; korostetaan, että YK:n yleiskokouksen päätöslauselmassa 2758 ei vahvisteta Kiinan kansantasavallan suvereniteettia Taiwaniin nähden, ja lisätään tukea Taiwanin merkitykselliselle osallistumiselle kansainvälisten järjestöjen toimintaan,

l) jatketaan yhteistyötä YK:n kanssa maailmanlaajuisiin turvallisuushaasteisiin vastaamiseksi konfliktien ehkäisemisen, sovittelun, rauhanrakentamisen ja kriisinhallinnan kautta rauhaa ja turvallisuutta koskevan EU:n ja YK:n strategisen kumppanuuden mukaisesti; otetaan huomioon YK:n rauhanturvaoperaatioiden keskeinen rooli ja varmistetaan näiden operaatioiden tulevaisuutta koskevan tarkastelun kautta, että ne soveltuvat nykypäivän turvallisuusympäristöön,

m) todetaan, että uudelleen alkaneesta asevarustelusta ja maailmanlaajuisten aseidenriisuntatoimien vähenemisestä aiheutuu vakavia riskejä, ja tähän vaikuttaa suuresti Venäjän, Kiinan ja Pohjois-Korean ydinvarustelu; jatketaan asesulkua ja asevalvontaa koskevan monenvälisen kehyksen vaalimista ja vahvistamista sekä aseiden ja kaksikäyttötuotteiden ja -teknologioiden vientivalvonnan monenvälisen kehyksen suojelua ja vahvistamista; edistetään ja vahvistetaan monenvälisiä välineitä, joilla torjutaan kemiallisten ja biologisten aseiden tuotantoa, varastointia ja käyttöä,

Kestävä kehitys ja ihmisoikeudet

n) tuodaan edelleen kestävän kehityksen käsitteeseen mukaan ihmisoikeuksien näkökulmaa; korostetaan EU:n johtavaa roolia maailman suurimpana virallisen kehitysavun antajana; tarjotaan edelleen Global Gateway -strategian kautta kestävä, avoin, demokraattinen ja arvoihin perustuva vaihtoehto kilpaileville infrastruktuurialoitteille ja sellainen vaihtoehto, joka vie kohti kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumista edistämällä molemminpuolista kasvua, taloudellista toimintaa ja työpaikkojen luomista kumppanimaissa sekä vahvistaa EU:n strategista riippumattomuutta, geopoliittista asemaa ja globaalia uskottavuutta,

o) vahvistetaan yksiselitteisesti, että kaikkia YK:n yleissopimuksiin kirjattuja ihmisoikeuksia on noudatettava täysin; kehotetaan YK:ta tuomitsemaan maailmanlaajuiset suuntaukset, jotka pyrkivät vesittämään näitä oikeuksia, kuten

yleistyvä ihmisoikeuksien sivuuttaminen ja kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien kaventuminen,

p) painotetaan torjuntatoimia disinformaatiota vastaan, joka leviää laajoilla verkkoalustoilla algoritmeihin perustuvan vahvistamisen, ilman riittäviä suojatoimia tapahtuvan laajojen kielimallien yleistyvän käytön ja sen kautta, kun pahantahtoiset ulkomaiset toimijat käyttävät niitä hyväkseen, eivätkä suuret teknologiayhtiöt täytä asiaa koskevan nykyisen lainsäädännön mukaisia velvoitteitaan, mikä heikentää demokratiaa ja vaaliprosesseja,

q) tuetaan yhä vahvemmin uskonnon- ja vakaumuksenvapautta ja kehotetaan tehostamaan uskonnollisten ja muiden vähemmistöjen, myös kristillisten yhteisöjen, suojelua,

r) vahvistetaan EU:n sitoutumista globaalin terveyden edistämiseen yhdessä kumppaneiden kanssa;

°

° °

2. kehottaa puhemiestä välittämään tämän suosituksen neuvostolle, komissiolle ja komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle.

PERUSTELUT

Tilanteessa, jossa maailmanlaajuinen epävakaus ja uhat monenväliselle järjestelmälle lisääntyvät ja on meneillään useita konflikteja ja kriisejä, on ratkaisevan tärkeää ylläpitää ja vahvistaa sääntöpohjaista kansainvälistä järjestystä ja varmistaa hallitustenvälisten järjestöjen tehokas toiminta. Mietinnössä korostetaan tarvetta tukea tehokasta, monenvälistä ja sääntöihin perustuvaa kansainvälistä järjestystä, joka toimii erityisesti YK:n kautta. Lisäksi on tarpeen tukea ja puolustaa kansainvälistä oikeutta ja ylläpitää YK:n peruskirjan sääntöjä ja periaatteita. YK:n täytyy myös toimia tehokkaammin, vaikuttavammin ja avoimemmin, ja sillä täytyy olla kestävämpi rahoitus ja parempi toimintakyky, jotta se pystyy vastaamaan nykyisiin ja uusiin maailmanlaajuisiin haasteisiin.

Mietinnössä muistutetaan EU:n sitoutumisesta ihmisoikeuksiin, kestävään kehitykseen ja monenväliseen yhteistyöhön sekä korostetaan EU:n johtavaa roolia kehitysavussa ja sen tukea kestävän kehityksen tavoitteille. Lisäksi muistutetaan tarpeesta torjua disinformaatiota, suojella perusvapauksia ja ylläpitää uskonnon- ja vakaumuksenvapautta. Siinä korostetaan myös YK:n toimeksiantojen ja käytäntöjen nykyaikaistamisen tärkeyttä, jotta voidaan varmistaa järjestelmän tehokkuus, puolueettomuus ja uskottavuus.

Siinä kannatetaan monenvälistä yhteistyötä, jotta voitaisiin paremmin vastata nykyisiin haasteisiin, joita ovat muun muassa kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitäminen, joukkotuhoaseiden leviämisen torjuminen, kestävä kehitys ja ihmisoikeuksien edistäminen maailmanlaajuisesti.

LIITE: ILMOITUS SAADUISTA TIEDOISTA

Esittelijä ilmoittaa työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti sisällyttäneensä mietintöönsä aiheeseen liittyvistä asioista tietoja, jotka hän on saanut laatiessaan mietintöluonnosta seuraavilta pakollisesta avoimuusrekisteristä tehdyn toimielinten välisen sopimuksen[2] soveltamisalaan kuuluvilta edunvalvojilta tai seuraavilta kolmansien maiden viranomaisten edustajilta, mukaan lukien niiden diplomaattiset edustustot ja suurlähetystöt:

1. Pakollisesta avoimuusrekisteristä tehdyn toimielinten välisen sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat edunvalvojat
2. Kolmansien maiden viranomaisten edustajat, mukaan lukien niiden diplomaattiset edustustot ja suurlähetystöt

Esittelijä on yksin vastuussa edellä olevan luettelon laatimisesta.

Kun luettelossa mainitaan luonnollisen henkilön nimi ja/tai tehtävänimike, esittelijä vakuuttaa antaneensa kyseiselle henkilölle Euroopan parlamentin tietosuojaselosteen numero 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), jossa määritetään henkilötietojen käsittelyyn sovellettavat ehdot ja siihen liittyvät oikeudet.

[2] Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission toimielinten välinen sopimus, tehty 20. toukokuuta 2021, pakollisesta avoimuusrekisteristä (EUVL L 207, 11.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).